

Samarbete genom att tillämpa vinna/vinna-tänkandet - med Sten Rydh

En verklig vinna/vinna-inställning kan bara finnas när båda parter är inställda på ömsesidigt beroende.

I tidigare nyhetsbrev har jag presenterat Stephen Coveys idéer om de sju vanorna. Boken heter på svenska "Att leva och verka till 100%" eller "De sju goda vanorna", Svenska Förlaget 1990, ISBN 9789177382331. Nu är det dags

att ta upp vana nr 4, som Covey kallar "Tänk vinna/vinna". Jag vill också sätta in denna vana in i vårt dagliga liv och diskutera hur våra relationer i olika sammanhang kan förbättras. Det gäller både hemmet, skolan, kamraterna och arbetsplatsen.

Covey utgår ifrån att vi kan ha tre olika förhållningssätt till vår omgivning. Vi kan vara beroende, oberoende och ömsesidigt beroende. Det lilla barnet är

helt beroende av sina föräldrar. Om inte föräldrar eller andra vuxna ger det lilla barnet mat, värme, trygghet m.m. kommer det att lida skada. Detta gäller också behovet ett litet barn har av att få lära sig olika saker. Vi vuxna kan på ett klokt sätt stimulera våra barn till ett lustfyllt lärande under de första, viktiga levnadsåren.

Men om föräldrarna överbeskyddar sina barn och fortsätter att göra så att

AKTUELLT:

På Mattesmedjan har vi haft en intensiv sommar med förberedelser för det nya skolåret. Jag har mest ägnat mig åt att skriva en bok som beräknas bli färdig under hösten. Den kommer att ta upp olika sidor av matematiken och hur man kan lyckas med matten i skolan och hemmet.

Med anledning av alarmrapporterna i matematikämnet tog PI-morgon kontakt med oss för en intervju i radio den 15 augusti. Om ni vill lyssna på intervjun gå till [Sveriges Radios webbkiv](#) och leta upp 15 augusti. (Spola fram ungefär 40 minuter in i programmet.)

HÖSTENS ELEVGRUPPER:

Höstterminens elevgrupper börjar denna vecka på Mattesmedjan. Nytt för i år är "[Matteakuten](#)" dit elever kan komma gratis på torsdagskvällarna för att få hjälp. I övrigt

finns det som tidigare grupper för elever i olika åldrar från 4 år upp till gymnasiet. Föräldrarna brukar också komma med. Grundtanken är att mattegrupperna skall ge lust och motivation så att eleverna lär sig matematik på ett roligt och lekfullt sätt. Undervisningen är inspirerad av Suzuki-metoden inom musiken.

Man kan också komma till Mattesmedjan för att få privatlektioner. Många föräldrar reser regelbundet långa vägar med sina barn för att kunna utnyttja denna möjlighet till bättre matematikförståelse. Det har hänt att elever kommit ända från Stockholm för några dagars intensivträning. Det Mattesmedjan här kan ge är framför allt hjälp till bättre självförtroende och självkänsla i matematiken. Många har läsningar som efter hand släpper, och då börjar det bli roligt att arbeta vidare och kännas att man verkligen lyckas med matten!

När upplevde du matematikens skönhet och glädje sist?

barnen blir helt beroende långt upp i tonåren, ja, som vuxna, så är det något som är galet. Barnen behöver tidigt lära sig att gradvis bli mer och mer självständiga. Genom en klok uppfostran av föräldrarna lär sig barnen att få en sund självkänsla och gott självförtroende. Personer med mycket lågt självförtroende har i regel lärt sig att finna trygghet i att bara göra det andra människor vill. Om kompisarna förväntar sig ett visst beteende gör man så för att vara till lags och inte bli kritiserad. Man vänjer sig vid att vara beroende av andra människors vilja. Detta kan gå så långt, att vuxna människor är helt osjälvständiga och måste ha stöd för allting de gör, tycker eller tänker hos andra.

Covey menar, att vi alla behöver utveckla ett sunt självförtroende och en god självkänsla genom att tillämpa de första tre vanorna. Vi blir då styrda inifrån och utvecklar en god karaktär. I botten av denna karaktär ligger de goda principerna, som alla människor gör väl i

att iaktta. Det är sådant som sanning, rättvisa, kärlek m.m. Men målet för oss människor är inte att vi alla skall vara oberoende. Det finns ett högre mål som ligger i att vi lär oss att samverka och samarbeta med varandra. Detta ömsesidiga beroende är enligt Covey någonting vi också måste arbeta intensivt med för att kunna fungera på ett bra sätt tillsammans. Den naturliga utvecklingen blir då att vi går från beroende vida oberoende till ömsesidigt beroende.

En god filosofi för samarbete är vinna/vinna-tänkandet. Det innebär att när vi gör någonting bra tillsammans, vinner båda parterna på detta. Samarbete är bättre än konkurrens när det gäller vårt mänskliga samspel. Ta en orkester som exempel. Om var och en bara tänker på att spela sin stämma bättre än någon annan blir det inget vidare samspel. Man måste framför allt lyssna på varandra och anpassa sig till helheten. När alla gör det uppstår en underbar samklang. Så hemskt om alla i stället

hade målet att komma först till slutet av stycket!

När man framför allt är inställd på att vinna över andra är inställningen vinna/förlora. Om jag vinner, förlorar du. Har man en sådan inställning betyder det, att endast en part kan vinna. Det kan t.ex. gälla ett par kamrater, där den ene alltid bestämmer, medan den andre har vant sig vid detta och är helt osjälvständig. Den dominerande parten har då en vinna/förlora-inställning. Starka personligheter utan större hänsyn brukar "köra över" andra människor. Den som då alltid låter sig köras över har i sin tur en förlora/vinna-inställning. Han eller hon är inställd på att alltid låta andra människors vilja vara avgörande. Konfliktträdan är så stark, att man kan göra nästan vad som helst för att inte stöta sig med andra. Man håller med den starke även om man egentligen tycker annorlunda. Priset man får betala för en sådan förlora/vinna-inställning är svag självkänsla och stora problem med att

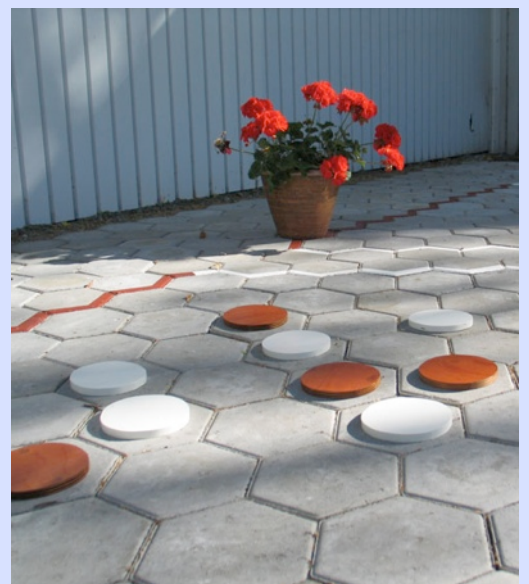
Utomhus-Hex!

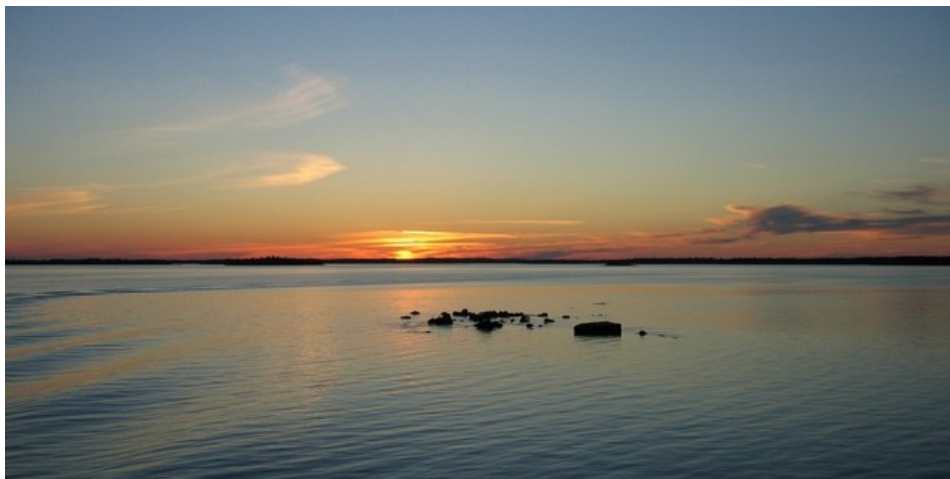
På baksidan av Mattesmedjans hus har Elisabeth nu gjort en fin plan med spelet Hex av stenplattor. Två partier kan pågå samtidigt, och vi räknar med att inviga vårt utomhushex med en liten tävling under hösten.

Hex är ju ett spel som uppfanns av matematikerna Piet Hein (Danmark) och John Nash (USA) på 1940-talet. Piet Hein var också en framstående skribent och formgivare, känd för att ha använt superelipsen som grund för Sergels torg i Stockholm. Nobelpristagaren John Nash blev mycket uppmärksam genom den gripande filmen "A Beautiful Mind" (2001). Spelet Hex är mycket bra för det matematiska tänkandet och kan användas för alla åldrar från små barn upp till tävlande i världseliten.

Mattedag

När det regnade som mest i somras hade vi en fin mattedag med barn och föräldrar från en rad olika orter. Dagen blev mycket lyckad, och några bilder därifrån kan ni se [på hemsidan](#).

kunna gå den väg man egentligen vill. Istället kanske man blir bitter och får starka negativa känslor mot den dominerande personen utan att våga uttrycka detta.

När två personer med vinna/förlora-inställning skall försöka samarbeta går det i regel åt skogen. Båda vill dominera och bestämma, och ingen ger sig. Det slutar ofta med ovänskap och långvariga "krigssituationer". Båda blir så förlorare och man hamnar i förlora/förlora. Covey berättar om en man, som i en skilsmässa blev dömd att sälja sina ägodelar för att ge exhustrun hälften. I vredesmod sålde han då den dyra bilen för 500 kr och gav hustrun 250 kr. Det visade sig att han hade gjort likadant med allting värdefullt. Han måste till varje pris vinna, men båda blev förlorare.

En verklig vinna/vinna-inställning kan bara finnas när båda parter är inställda på ömsesidigt beroende. Den som är inställd på att aldrig vara beroende av någon annan kommer att bli mycket ensam och oförstådd. Men att gå in i ett vinna/vinna-förhållande är inte att ge upp sin vilja och övertygelse. Det är tvärtom att tydligt ge uttryck för vad man vill och känner. Det krävs därför mod att verkligen ha en sådan inställning. Man är beredd att lyssna på den andra parten först, men sedan också tydligt tala om vad man själv vill. Konssten är sedan att komma fram till en lösning som inte bara är en kompromiss, utan ett alternativ som båda verkligen vinner på. Att leta efter sådana lösningar är vinna/vinna-inställningens utgångspunkt.

I sådana situationer kan det hända, att det bästa är att man kommer överens om att vara oense men ändå fortsätta att respektera varandra. Man brukar kalla detta vinna/vinna eller inget avtal. Om man till varje pris skall ha en

överenskommelse eller ett samarbete, leder det i regel till vinna/förlora eller förlora/förlora. Efter upprörda politiska debatter fattas ett beslut, men sedan gör motståndarna allt för att sabotera beslutet eller riva upp det. En vinna/vinna-inställning däremot kan göra att även politiska motståndare enas om ett alternativ som båda parterna verkligen går in för att genomföra i samförstånd.

När det gäller skola och undervisning är vinna/vinna-inställningen oerhörd viktig. Om föräldrar, elever, lärare och skolledning drar åt samma håll blir resultatet bra för alla. En undervisning som går ut på att alla elever skall lyckas borde vara självklar. Ofta ser man i skolvärlden att personer med vinna/förlora-inställning kör över alla andra. Stora omorganisationer genomförs utan att något verkligt samförstånd finns. Verkligt engagemang saknas från lärarnas sida, och situationen präglas snarast av passivt motstånd. Man har så hamnat i förlora/förlora istället.

En mycket framstående expert på detta område är Peter Senge med sina böcker om "The fifth discipline" och lärande organisationer. Han visar med många exempel hur skolor och andra organisationer kan gå från en förlorarinställning till en verklig vinna/vinna-inställning i både teori och praktik. Mer om detta hoppas jag kunna ta upp i kommande nyhetsbrev. Nu är det dags att gå ut i vardagen och praktisera vinna/vinna tillsammans med sina närmaste!

SMaL

I våras hade vi besök under en helg av styrelsen för SMaL (Sveriges MatematikLäraryr-förening) med den inspirerande ordföranden Helena Lilja i spetsen.

Besök gärna [SMaLs hemsida](#).

Föredrag

Sten Rydh är en van föreläsare, som är mycket anlitad runtom i landet. Föreläsningarna kan rikta sig till mindre grupper i form av workshops eller som storföreläsningar. [Läs mera](#)

Stens Problem

Är du road av problem?
Gillar du matematiska gåtor?

- Då är den här boken för dig!

[Beställ den nu!](#)

Kontakt

Åsgatan 5
666 31
Bengtsfors

tel: 0531-10106
e-post: sten@mattesmedjan.se

www.mattesmedjan.se